

fiziško delavno moč in ki so v vseh odnošajih odvisni od kapitalističnega gospodstva.

Odgovarja se časih z ugovorom, da se sedaj uradnikom in učiteljem itak ne priporoča nič drugega; pravi se jim, naj se združijo, pa naj ostanejo „sami zase“. To bi bilo prav lepo, ako ne bi bilo vsako vprašanje pravice v zadnji vrsti vprašanje moči, in če ne bi bila kapitalistična moč tako enotna, da ji je treba brezpogojno postaviti enotno delavsko moč nasproti. Združeni uradniki so seveda več kakor posamezen uradnik. Toda če ostanejo osamljeni, so vendar še tako slabi, da ne morejo doseči nič odločilnega, dočim je delavski razred kot enotna armada nepremagljiv in ž njim vred so nepremagljivi njegovi posamezni deli.

Ako podpirajo uradnike in učitelje v njih bojih na gospodarskem in na političnem polju delaveci, tedaj je to tako ogromna moč, da mora prej ali slej prodreti na vsi črti. Toda kdor zahteva od delavca take podpore, mora pokazati delavstvu, da tudi ono lahko njemu zaupa; pridružiti se mu mora, v eni organizaciji mora korakati z njim. Pridobivala bosta oba že na poti; uradništvo in učiteljstvo se bo nasrkalo silne delavske energije, delavstvo bo profitiralo od njih inteligence in tako se bota vzajemno izpopolnjevala.

Že opazujemo ta proces dugod. Ali morajo Slovenci vedno čakati in capljati od zadaj? Kaj pa bi bilo, če bi podali Slovenci enkrat primer? Socializem je bodočnost; kdor se postavi na čelo njegovi armadi, si pridobi največje zasluge. To bi bilo tudi brez fraze imenitno narodno delo.

Iz mariborske okolice.

Pod tem naslovom je čitati v 9. št. „Narodnega lista“ dejstvo, da nekatere šole našega okraja izkazujejo ogromna števila šolskih zamud. K temu poročilo je dostaviti, da je pač prepolzevo poslovanje v okrajnem šolskem svetu veliko krivo, da se navedena ogromna števila šolskih zamud tako množe, zakaj razsodki o odmerjenih šolskih kaznih se navadno v do-

stavbo strankam dotičnemu občinskemu uradu odpošljejo tri in še več mesecev po odmerjeni kazni, časih po več rozsodkov obenem vkup, tako da starši potem več ne vedo, zakaj so pravzaprav kaznovani. In vendar ni nikjer uradno poslovanje taka nujna potreba, ko ravno pri šolskih zamudah ter je tudi po odredbah višjih šolskih oblasti naravnost zaukazano. Da taka počasnost stvari le škoduje, je očitno. Zdi se nam, da pri okrajnih šolskih svetih manjka dotičnih delavnih moči, in kar se tiče našega okraja, je v ta namen odločen en edin uradnik, ki ima pa še druge agende v obilnem številu reševati. V našem šolskem okolišu n. pr. je več kazni iz preteklega leta neiztirjanih in tudi z zaporom neodsluženih. In kakšen je navadno ta zapor? V občinski ječi! Komentarja ni treba! Takim zanikrnežem bi se moralo sedenje za šolske kazni vendar otežkočiti ter jih poklicati v zapor k e. kr. sodišču, kamor imajo daljšo pot in večkrat tudi stroške za potovanje tja ali pa spremstvo z orožniki. To bi bilo radikalno!

Zato naj bi bili uradniki v okrajnem šolskem svetu pomnoženi in za to nastavljeni in poklicani učitelji, ki službujejo že dlje časa, ki so upehani od dela v šoli in ki so sposobni za tako delo. Taki uradniki, vzeti iz učiteljskega stanu, bi uradovali gotovo vsaj tako, ako ne bolje in hitreje, kakor uredujejo drugi uradniki. Učiteljstvo bi pa imelo tudi več zaupanja vanje. Bilo bi to šolstvu le v korist. Naš kmet navadno redno pošilja svojo deco v šolo, šolske kazni zadenejo nevedni proletarijat, ki se vedno bolj in bolj množi v nadlogo občinam in državi. Učiteljske skupščine in vsi poklicani krogi bi naj uvažali zgoraj navedeni predlog ter ga zastopali z vso odločnostjo.*)

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Učiteljsko tiskovno društvo. Upravni svet „Učiteljskega tiskovnega društva“ je sklenil, da je odslej naprej tistim, ki

*) O tem predlogu smo že mi govorili v 47. številu, stran 431.

Uredn.

Zatohli vzduh in prah jo reže v grlo.
Ženic je ondan slišala šepet:
„Ubožica, kako je vendar blede!
In pokašljeje tudi ...“ No, seveda,
krepak ni mestni človek kakor kimet...

Nocoj! Ne, misliti ne sme preveč! —
Kako nenadoma se je zgodilo!
Kakó da spečo jo je zbodel meč
globoko v prsi, ... Pramen vroč, rdeč ...
In čelo se je mrzlo porosilo.
Ne, misliti ne sme preveč! Preljut
je ta spomin; vznemirja ji ves čut
do skrajnosti...

Svetli se zunaj. Dan!
Prihaja vendar, dasi je kesan.
Zdaj pojdejo iz hiš ljudje na plan,
počiti, krepki, zdravi, dobre volje.
Ta v gozd in ta na pod in ta na polje.
Otroci pa z živinčeti na pašo.
Čuj! Zvon oznanja že jutranjo mašo!
Zamolke poje kakor pri pogrebu ...
Jasni se daleč na iztočnem nebu ...

O solnce, lek, življenje, luč in moč!
Prešla je noč. Prešla ta strašna noč ...

In vendar! Dihala je laže prej,
zdaj prsi ji teži, ogromen kamen.
Zdaj ... Nekaj se utrgalo je v njej!
Če spet ulije se ji rdeči pramen,
tedaj — o Bog ...

Boke na prsih sklene.
Oči upre ob strop. Obraz rosé
ji bridke solze. In krvave pene
ji silijo na ustnice bledé ...

Tako so našli skoro jo potem.
In baje se je smilila ljudem.
„Pozna se ji, da ni umrla rada“,
so rekli, ker je reči kaj navada.

Jaz žalnejših besed od teh ne vem.

A. Funtek.

nameravajo z deleži nanovo pristopiti k temu društvu, plačati pristopnine po 1 K.

XII. občni zbor „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta“ se je vršil dne 27. decembra t. l. v „Narodnem domu“ v Ljubljani ob precejšnji udeležbi svojih članov (80). Udeležilo se ga je učiteljstvo s Kranjskega, Štajerskega in Primorskega. Imetje znaša koncem leta 43.513 K 15 h, s Travnovo zapuščino pa okroglo 54.500 K. Velike važnosti je predlog tovariša Šege, da začne odbor čimprej misliti na zgradbo. Stavil je glede tega štiri resolucije, ki so bile po kratki debati enoglasno sprejete. — Natančno poročilo začnemo priobčevati prihodnjič.

Občni zbor „Deželnega slovenskega učiteljskega društva“ je bil dne 27. decembra t. l. v „Narodnem domu“ v Ljubljani, ki se ga je udeležilo okrog 100 učiteljic in učiteljev. Glavna točka je bilo poročilo tovariša Gärtnerja o gmotnem stanju kranjskega učiteljstva. Interesantno poročilo priobčimo doslovno.

Tretje glavno zborovanje „Slovenske Šolske Matice“ je bilo sklicano na dan 27. decembra t. l. popoldne ob 3. uri v veliki dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani. Udeležilo se ga je okrog 100 društvenic in društvenikov. Posebno zanimanje je povzročilo predavanje g. ravnatelja V. Bežka o prirodnici pedagogiki. — Natančno poročilo priobčimo pozneje.

Pedagoško društvo. „Okrajna posojilnica“ v Krškem je zopet letos naklonila „Pedagoškemu društvu“ podporo 20 K, za kar se ji odbor tem potom najsrčneje zahvaljuje.

K. Humek, t. č. predsednik.

Štajersko.

Kozjansko učiteljsko društvo je 18. novembra prav svečano obhajalo 25letnico svojega obstanka. Ob 2. uri je prihitelo v šolsko poslopje v Kozjem brez male izjeme vse učiteljstvo vsega okraja, tov. Gajšek, častni član društva, iz brežiškega, g. Kalšek iz šmarskega okraja in tov. Vimpolšek iz sosednje Hrvaške ter izredno mnogo gostov, da je predsednik Grmovšek pri otvoritvi zborovanja pozdravil 50 navzočih. Ko je predsednik izrazil svoje veselje na tako sijajni udeležbi in razložil pomen slavnosti, je prečital sledeče brzojavke:

Rajhenburg. Zadržan, kličem vrlemu društvu: „Naprej do zmage!“
Jamšek.

Sevnica. K danajšnjemu slavlju presrečno čestitam!

Mešček.

Trbovlje. V duhu z Vami! Spominjam se o priliki 25 letnice plodonosnega delovanja vrlega učit. društva za Kozjanski okraj. Društvo naj vedno deluje v duhu bratovske ljubezni v prid naroda in šole! Bog živi zbrane društvenike in cenjene goste!

Vodušek.

Videm. Sprejmite k Vaši lepi slavnosti naše najpresrečnejše čestitke! Krepko naprej do 50 letnice! Živeli!

Brežiško-Sevniško učit. društvo.

Velenje. Slava vztrajnemu društvu! Pozdrav vsem!

Ogradi, Kranjčič.

Častni član in nekdanji društveni predsednik Böheim ter tov. Sotošek v Žetalah sta društvo pismeno pozdravila in mu čestitala.

Iz slavnostnega govora (E. Moric) posnemamo: „Kozj. učit. društvo, ustanovljeno spomladi l. 1881., je šlo početkom 10 članov, od katerih jih 6 še živi, med njimi prvi predsednik Fr. Böheim v Mariboru v pokoju. L. 1897. je pristopilo društvo k „Zavezi“, l. 1898. pa k štaj. „Lehrerbundu“. Razni govorniki so v teku obstanka društva obravnavali različna pedagoška, didaktičko-pedagoška vprašanja, vprašanja administrativne, gospodarske, organizacijske vsebine i. t. d.“

Po končanem zanimivem govoru je društveni moški zbor zapel „K petindvajsetletnici kozjanskega učit. društva“.

Ob 6. uri se je začel koncert z (rogaško-hrvaško) godbo, petjem in plesom, katerega se je udeležilo toliko sl. kozjanskega občinstva, da so bili prostori v gostilnici J. Kuželja prenapolnjeni.

Pot.—

Učiteljsko društvo za ptujski okraj ima svoj letni občni zbor v četrtek, dne 3. januarja 1907, ob pol 11. uri dopoldne v okoliški šoli po sledečem vzporedju:

1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. poročilo o glavnem zborovanju „Zaveze“. 4. poročilo o društvenem delovanju v preteklem letu. 5. Pregled društvenega računa za leto 1906. 7. Določitev knjig in časopisov, ki se imajo naročiti za letošnje leto. 7. Volitev novega odbora. 8. Slučajnosti.

Na prav obilno udeležbo vljudo vabi. Fr. Šorn,

t. č. podpredsednik.

Učiteljsko društvo za pol. okraj Ljutomer ima v četrtek, dne 3. prosinca, po pol 10. uri predpoldne v Franc Jožefovi šoli v Ljutomeru svoj občni zbor z navadnim dnevnim redom.

K obilni udeležbi vabi vljudo

odbor.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj ima v nedeljo, dne 6. januarja 1907, ob 10. uri dopoldne v šoli na Vidmu svoj občni zbor.

Vzpored: 1. Odobrenje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Društvene zadeve. 3. Poročilo predsednika o društvenem delovanju v preteklem letu. 4. Poročilo blagajničarke o gmotnem stanju društva za leto 1906 in pregled računa. 5. Poročilo učiteljskega zastopnika za brežiški okraj o njegovem delovanju v okrajnem šolskem svetu. 6. Iz šolske prakse. 7. Razni nasveti.

Obilne udeležbe pričakuje

odbor.

Književnost in umetnost.

Hans Kirchsteiger: Pod spovednim pečatom. Roman. Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil Etbin Kristan. Prva knjiga. 1907. Založništvo časopisa „Naprej!“ v Idriji. Str. 311. Cena 2 K 60 h. — Ta znameniti roman, ki je zbudil med Nemci največjo pozornost, imamo torej tudi v slovenskem prevodu, in nadejamo se, da ne bo pri nas človeka, ki bi se ne seznanil s tem velezanimim spisom. Spisal ga je duhovnik, ki so mu razmere v duhovskem stanu, zlasti v višjih krogih tega stanu, predobro znane. Razmere in osebe, opisane v tem romanu se ujemajo tudi z našimi osebami in razmerami, zato je delo dvakrat zanimivo. Treba je samo poskrbeti, da pride knjiga med ljudstvo, da se mu odpro oči!

Politiški pregled.

* **Volilna reforma v gosposki zbornici.** 21. dan decembra 1906. leta ostane v zgodovini avstrijske notranje politike neizbrisno zapisan. Tega dne je namreč gosposka zbornica ob četrt na 12 uro ponoči sklenila generalno debato o volilni reformi, in ob 1/2 12 uri je ta zbornica v drugem in tretjem branju sprejela volilno reformo, kakor jo je sprejela glede volilnih okrožij poslanska zbornica. O premembni državnozbornskega volilnega reda pa si je pridržala toliko časa odobrenje, da poslanska zbornica sprejme „numerus clausus“.

* **Zasedanje državnega zbora** bo zaključeno s prestolnim govorom, nakar odide cesar v Prago, kjer ostane dlje časa.

* **Nova vojaška koncesija Madjarom.** Vojno ministristvo je odredilo, da se uvde madjarščina kot polkovni jezik v vse polke in oddelke na Ogrskem. Izvzeti so le štirje polki, v katerih so sami Slovani, oziroma Rumuni.

* **Ameriške finance.** Državni zakladničar Zedinjenih držav Shaw je predložil kongresu letno poročilo, ki pove, da so znašali dohodki v preteklem letu, ki se je zaključilo s 30. junijem, 762,386.904 dolarjev, izdatki pa 736,717.582 dolarjev, tako da je bilo prebitka 25,669.322 dolarjev, dočim je bilo v lanskem letu 23,004.228 dolarjev primanjklaja.

* **Vojna organizacija na Japonskem.** Japonsko ministristvo je sklenilo, postaviti v proračun leta 1907. kredit za vrnitev dveh divizij iz Mandžurije in Koreje in za ustanovitev dveh novih divizij. Obenem razglasa ministristvo, da se vojaška služba skrajša na dve leti.

* **Črna gora.** V narodni skupščini je stavila skupina 40 poslancev predlog, naj se prenese kneževa rezidenca iz Cetinja v Danilovgrad. Ta predlog je v resnici izraz narodne želje, zakaj Cetinje stoji popolnoma v strani vsega prometa, da bi moralo takoj propasti, ako se dvor in državni uradi preselijo drugam.